

Til
Erhvervs-, Beskæftigelses- og Uddannelsesudvalget

Center for Arbejdsmarked
og Integration

16. maj 2023

Udfærdiget af:
Sidsel Mahler Hejlsvig

NOTAT

Indsatser og strategier for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

Erhvervs-, Beskæftigelses- og Uddannelsesudvalget behandlede den 9. marts 2023 en initiativsag fra Thomas Clausen, Enhedslisten, vedr. afklaring af langvarige socialsager ([sag nr. 8](#)). Idet administrationen har gjort opmærksom på, at det systemteknisk ikke er muligt at identificere sager med mere end 15 års varighed, (se nedenstående boks), har udvalget bedt om et notat, der skal belyse konkrete indsatser og strategier, samt [giver] et overblik over varigheden af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtageres forløb på ydelse.

På den baggrund præsenterer herværende notat en kort status på varigheden i sagerne for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, efterfulgt af en generel status for området i Slagelse Kommune. Herefter orienteres om udvikling af og mål for afdelingen samt hvilke indsatser og strategier, der skal imødekomme udfordringerne på området. Notatet rundes af med et blik på den fremadrettede udvikling for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

Varighed på ydelse for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

Thomas Clausen henviser i sin sag til, at det er ti år siden kontanthjælpssystemet blev ændret, men at nogle af de borgere, der dengang modtog kontanthjælp, fortsat gør det i dag. På den baggrund foreslår han, at borgere, der har været mere end 15 år i systemet, får deres sag prioriteret med henblik på en afklaring.

Det er et kompliceret datatræk, der skal til for at få et validt billede af borgernes varighed på ydelse. Og det lader sig ikke umiddelbart gøre i vores fag- og ledelsesinformationssystem, hvor sidstnævnte slår alle varigheder over tre år sammen i en kategori.

Boks: Hvorfor er det ikke umiddelbart muligt at identificere borgere med mere end 15 år på offentlig forsørgelse?

Det er muligt at udtrække en liste fra fagsystemet over fx åbne kontanthjælpssager, som har en startdato, der ligger mere end 15 år tilbage i tiden. Men udfordringen er, at den med stor sandsynlighed ikke vil indeholde alle borgere, der har været på en kommunal forsørgelsesydelse i mere end 15 år. Der er flere problematikker i spil. De fire vægtigste er:

- Hvis borger på offentlig forsørgelse flytter fra en kommune til en anden, skal personen henvende sig i tilflytterkommunens jobcenter og ansøge om kontanthjælp på ny. I sådanne tilfælde skal jobcentret oprette en kontanthjælpssag med startdato lig datoen for borgerens ansøgning om kontanthjælp. Sådanne sager vil således have en kortere længde end den periode, hvor borgeren reelt har været på en kommunal forsørgelsesydelse.

- Slagelse Kommune skiftede fagsystem i 2018. Alle sager oprettet før ibrugtagningen af nuværende fagsystem er konverteret fra et dataudtræk fra det tidligere fagsystem. Der kan opstå fejl i historikken i disse konverteringer.
- Kontanthjælpssager afsluttes, hvis en borger skal have stoppet sin ydelse – fx hvis borgeren ikke reagerer på kontakt eller ikke står til rådighed. Ofte vil borgerne i disse situationer vende tilbage til kontanthjælp. I sådanne tilfælde skal jobcentret oprette en ny sag, også i de tilfælde, hvor borgeren ikke har været i arbejde i de dage, der ikke har været en sag. En sådan situation kan betegnes som ”databrud” – altså at en sag reelt er brudt op i en kæde af sager med små ophold imellem.
- Der har været gennemført mange reformer på området i løbet af de 15 år, som bl.a. har betydet, at gruppen af kontanthjælpsmodtagere er blevet bredt ud på flere målgrupper, fx uddannelseshjælpsmodtagere, overgangsydelsesmodtagere mv. Alle borgere, der har skiftet målgruppe har fået lukket deres kontanthjælpssag og fået en ny sag i en af de med reformerne tilkomne målgrupper. Søger man på åbne kontanthjælpssager, kommer de ikke med.

Konkret betyder ovenstående, at det ikke er muligt at identificere målgruppen med simple søgninger og udtræk. Det vil kræve en del manuel og eksplorativ gennemgang af sagsstammer i kombination med datavask og aggregering af sagsdata.

Kilde: Schultz

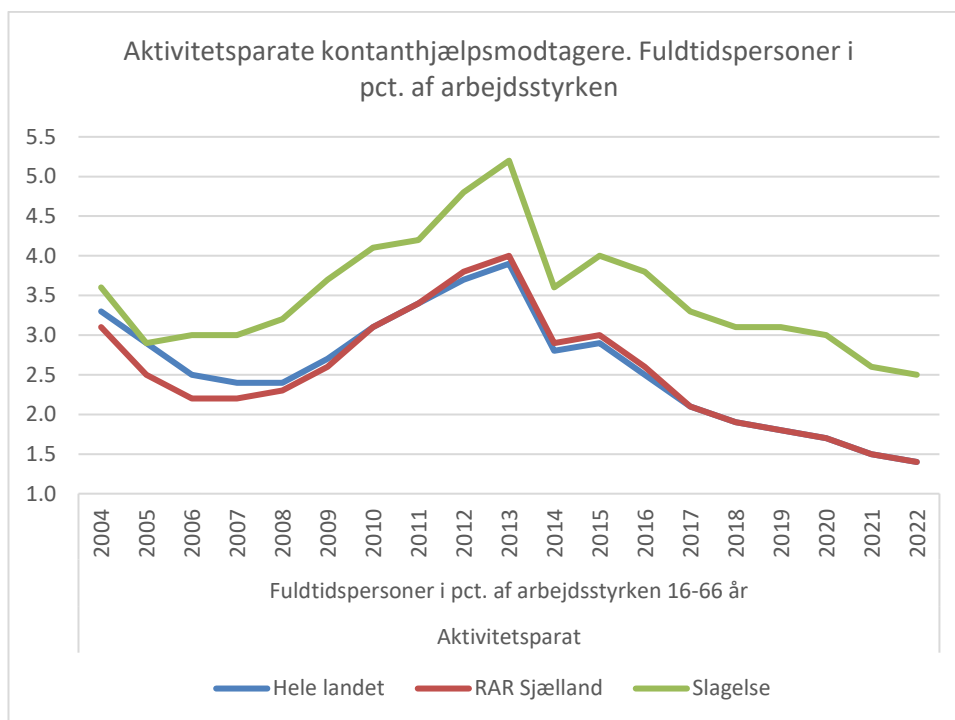
Jobcentret har derfor været i dialog med udbyderen af centrets fagsystem – Schultz – om mulighederne for at kunne få et mere nuanceret indblik i varighederne over tre år.

Schultz har anerkendt problemstillingen, men har endnu ikke en færdig løsning til kommunerne, da det kræver en del datasamkøring og datavask. Schultz har imidlertid lavet en betasærkørsel til Slagelse, som viser, at blandt Slagelses aktivitetsparate borgere har 134 historisk været mere end ti år på ydelse i *Slagelse kommune*. Det svarer til, at 15,8% af den samlede målgruppe har en varighed over ti år. Varigheden for disse forløb var i gennemsnit 5.862 dage pr. 8. maj 2023. Til sammenligning er andelen af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere med en varighed på ydelse i de øvrige kommuner, der bruger Schultz Fasit fagsystemet (undtagen København og Odense) 10,7%.

Status på Slagelses andel af målgruppen aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

Det er muligt at se, hvorledes antallet af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere har udviklet sig i Slagelse Kommune ift. et sammenligningsgrundlag via jobindsats.dk, som indeholder data fra 2004 og frem til i dag. Her fremgår det, at Slagelse Kommune siden 2005 har haft flere aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere sammenlignet med hele landet og de 17 sjællandske kommuner i RAR Sjælland¹.

¹ RAR Sjælland består af: Faxe, Greve, Guldborgsund, Holbæk, Kalundborg, Køge, Lejre, Lolland, Næstved, Odsherred, Ringsted, Roskilde, Slagelse, Solrød, Sorø, Stevns og Vordingborg kommuner.

Kilde: jobindsats.dk

Problematikken omkring antallet af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og afledt heraf varigheden på ydelsen er ikke ny, og udfordringerne blev senest adresseret til Erhvervs-, Beskæftigelses- og Uddannelsesudvalget den 30. marts 2023, hvor udvalget blev præsenteret for notat vedr. slutstatus på strateginotat for beskæftigelsesområdet ([sag nr. 9](#)).

Heraf fremgik det, at antallet af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere var faldet med 9,7% i Slagelse siden januar 2021, mens antallet i RAR Sjælland faldt med 14,8%. Og der blev peget på, at årsagerne til den mindre gunstige udvikling kan hænge sammen med målgruppens sammensætning, herunder at en større andel af målgruppen har været på kontanthjælp i tre år eller mere sammenlignet med RAR Sjælland (58% i Slagelse mod 53% i RAR Sjælland). Samtidig har det aktivitetsparate område ikke været et opprioriteret indsatsområde i Slagelse. Iflg. en analyse fra Mploy (2020) var der afsat 39 pct. færre ressourcer til målgruppen sammenlignet med et benchmark blandt 19 øvrige kommuner.²

Udvikling af og mål for afdelingen der arbejder med de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

I løbet af de sidste halvandet år er der allokeret flere midler til området dels ved en omprioritering inden for centrets samlede økonomiske ramme, dels ved, at Slagelse Kommune deltager i det nationale initiativ Flere skal med III. Samtidig er der tilvejebragt et fagligt og indsatsmæssigt løft til afdelingen i form af stærkere faglig ledelse og en skærpet indsatsstrategi, der bl.a. sætter mere fokus på virksomhedsrettede forløb og ordinære timer.

Mere konkret er der arbejdet med følgende tiltag:

² Analysen er blevet opdateret i 2023 af BDO efter samme metode, men med et andet sammenligningsgrundlag bestående af ni kommuner. Her viser analysen, at Slagelse Kommune fortsat anvender færre ressourcer på de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Analysen nåede frem til at ressourceanvendelsen var 24 pct. mindre pr. fuldtidsperson end gennemsnittet blandt de ni øvrige kommuner.

- Formulering og implementering af en ny indsatsstrategi i samarbejde med BDO, iværksat primo 2023. Indsatsstrategien sikrer bl.a.:
 - Fokus på flow i den tidlige indsats bl.a. ved at skabe nogle meget klare rammer og ansvarsområder for hhv. de koordinerende jobrådgivere (myndighed) og de personlige jobformidlere.
 - Fokus på flow for de borgere, som er længere væk fra arbejdsmarkedet, i forhold til at de relevante tilbud og aktiviteter bringes i spil.
 - Fokus på borgere, som er i risiko for ikke at modtage de lovpligtige samtaler. Dette fortsætter indtil behovet er ophørt.
- I indsatsstrategien er indlejret en mere intensiv kontaktstrategi, der sikrer en kontinuerlig opfølgning mellem borgeren og jobcentret. Det har resulteret i, at samtalekadencen er væsentligt øget, hvilket er positivt idet flere samtaler har gunstig effekt i forhold til at flere kommer i tilbud.
- Ugentligt fokus på driftsunderstøttende tal i afdelingen sikrer at fokus fastholdes i forhold til i) at borgerprofilerne/flows anvendes korrekt, ii) nedbringelse af varighed generelt samt iii) særligt fokus på sager med en varighed over to år.
- En administrativ opstramning af visitationen, som har været udfordret, ved indførelse af en model, hvor det sikres, at første samtale efter visitation afholdes senest efter 14 dage og dernæst max fire uger mellem fællessamtaler med koordinerende jobrådgiver og jobformidler (ofte er kontakten endnu mere intensiv, men disse samtaler registreres ikke som nulstillende).

Samtidig er der formuleret konkrete ambitioner på området i den vedtagne beskæftigelsesplan for 2023-2024 om at flere i målgruppen skal i lønnede timer og at antallet af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere med mere end to år på ydelsen skal nedbringes.

Indsatser og strategier der skal imødekomme udfordringerne på området for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

Beskæftigelsesplanen sætter generelt fokus på brug af de virksomhedsrettede indsatser, herunder ikke mindst ordinære løntimer, hvilket også har været et hovedtema i det nyligt afsluttede udbud, hvor de valgte leverandører har budt ind med:

- At kunne tænke i ordinære timer.
- At komme hurtigt i gang med virksomhedsrettede indsatser.
- At understøtte borgerne ude på arbejdspladsen (en "place first, then train" tilgang).

Med afsæt i ovenstående kan de strategier, der arbejdes med på området, samles i tre spor:

- Spor 1 – Drift: Strammere styring, herunder intensiveret kontaktstrategi, skærpet fraværsregistrering og administrativ opstramning af visitationsproceduren.
- Spor 2 – Indsatsstrategi: Der er udarbejdet tre borgerprofiler for målgruppen (borgere tæt på arbejdsmarkedet, borgere som kan udvikles mod arbejdsmarkedet og borgere som er længere væk fra arbejdsmarkedet), som sikrer et flow og en tydelighed omkring i) medarbejdernes rolle og opgave, ii) samarbejdet mellem borgere og medarbejdere samt de iii) indsatser og tilbud, der i udgangspunktet bedst matcher hver borgerprofil.
- Spor 3 – Indsatser: Med et essentielt mål om ordinære timer anvendes de evidensbaserede indsatser, der understøtter dette, herunder virksomhedsrettet jobmatch og virksomhedskontaktperson (mentor), lønnede timer, aktivitet frem for passivitet m.fl.

I det omfang det er muligt i forhold til målgruppens problemstillinger, anvendes også voksenlærlingeordningen og opkvalificering i form af korte uddannelser og kurser.

Fremadrettet udvikling for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

Afdelingen, der arbejder med de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, har i løbet af det seneste år været præget af en relativ høj omsætning i medarbejdergruppen, en udskiftning af ledelsen og en manglende stabilitet i samtale- og indsatskadence. De igangsatte initiativer på området forventes at bidrage positivt til indsatsen og reduktionen i antallet af langvarige kontanthjælpsforløb, men bør følges op af understøttende initiativer.

Da målgruppen ofte har udfordringer ud over ledighed, kræver de en håndholdt indsats, der samtidig er mere omkostningstung, både økonomisk og ressourcemæssigt. Derfor har Slagelse Kommune indgået aftale med den sociale investeringsfond om en social investering på området, som iværksættes så snart fonden har tilvejebragt frie midler at investere for.

At vende det aktivitetsparate kontanthjælpsområde i kommunen bliver et langt, sejt træk, som både kalder på stærk, faglig ledelse, men også på de rette ressourcer ift. opgavens omfang og kompleksitet.

Fra administrationens side er området derfor fortsat et strategisk fokusområde, som planlægges udviklet i tre hovedspor: 1) Afsøgning af relevante puljer, herunder sociale investeringer, der kan bidrage til at styrke indsatsen på området, 2) Fokus på at den daglige drift udvikles og styrkes, så den understøtter samarbejdet mellem borgerne og jobcentret samt 3) Fortsat implementering af indsatsstrategien, der med sine borgerprofiler skal medvirke til at indsatser og tilbud bringes i spil på rette tid og sted, herunder sikre at fokus fastholdes på anvendelsen af de virksomhedsrettede indsatser.